

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ЗА

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

НАУКОВІ
САДРИ

РІК ВИДАННЯ
XXXVIII

№ 15 (1073)

21 КВІТНЯ
1972 р.

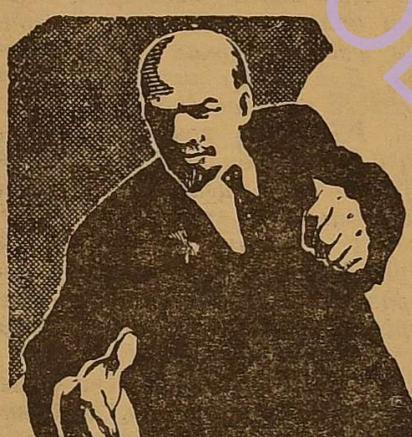
Ціна 2 коп.

УСІ СИЛИ НА ВИКОНАННЯ НАМІЧЕНИХ
XXIV З'ЄЗДОМ ПАРТИЇ ПЛАНІВ ГОСПОДАРСЬ-
КОГО І КУЛЬТУРНОГО БУДІВНИЦТВА!

Із Закликів ЦК КПРС до 1 Травня 1972 р.

ЧЕРВОНИЙ, КОМУНІСТИЧНИЙ

Рапортуюмо: все, що було
заплановано—виконали!

Вечно будет
ленинское
сердце

УЧИТЬСЯ.
УЧИТЬСЯ.
УЧИТЬСЯ!

клокотать

у революции в груди!
ПРАПОР ТРУДОВОЇ МОЛОДІ

Від берегів Балтики до Тихого океану, від північних морів і до південних кордонів нашої країни щорічно відзначає радянський народ одну з самих знаменних дат нашого революційного календаря — день народження Володимира Ілліча Леніна.

Все життя і революційна діяльність В. І. Леніна, геніального продовжувача великої справи, початої К. Марксом і Ф. Енгельсом, були й залишуються для наступних поколінь вичім прикладом беззагінного служжіння інтересам трудівників, революційному поновленню світу.

Створивши вчення про партію нового типу, В. І. Ленін заснував в Росії таку партію, яка під його керівництвом звершила в 1917 році Жовтневу революцію і вивела нашу країну на шлях соціалізму. Ленінська партія комуністів сміливо взяла на себе відповідальність за долю країни, революції і з чисто виправдана високе положення керівної і спрямованою сили радянського суспільства, веде нашу країну до комунізму. Новим торжеством ленінізму став XXIV з'їзд Комуністичної партії Радянського Союзу. В його рішеннях показана картина ленінської справи в нашій країні і в усьому світі. Кожний рік приносить ленінській справі нові перемоги, є все нових і нових прибічників завойовують ідеали соціалізму і комунізму, з кожним роком ленінізм посилює свій вплив на хід світової історії.

Ім'я В. І. Леніна — прapor передової молоді планети, що бореться за високу справедливість, за мир, за щастя народів.

Завдання «вчитися комунізму» і сьогодні є найголовнішим для нас. Звертаючись до молоді на III Всесоюзному з'їзді РКСМ, В. І. Ленін говорив: «Ми повинні бути першими будівниками комуністичного суспільства серед мільйонів будівників, якою повинна бути всяка молода людина».

Невичерпна ідейна і політична спадщина, яку залишив В. І. Ленін комуністам всього світу. Жива ленінська думка і сьогодні допомагає будувати соціалізм і комунізм, кличе боротись і перемагати в ім'я світлого майбутнього людства.

Студентська наукова завершилася

Закінчилася ХХVIII студентська наукова конференція нашого університету. В ній взяли участь 430 студентів ОДУ, в тому числі 395 студентів стаціонару, 17 — вечірнього відділення, 11 заочників і 20 студентів-іноземців, які навчаються в нашому університеті. З доповідями на конференції виступили 349 студентів нашого університету.

Наша наукова конференція викликала великий інтерес у студентах інших вузів нашої країни. В нас були гости з Львова і Ужгорода, Києва і Вільнюса, з Риги і Уфи, з Ленінграда і Саратова, з Фрунзе і Харкова. Інтерес в інших вузах до проблем, якими займаються кафедри і наукові сту-

дентські гуртки нашого університету, бажання встановити більш міцні зв'язки з нашим НСТ — ось головна причина того, що традиційна звітна студентська конференція Одеського університету набула масштабу всесоюзної.

На конференції були присутніми близько 90 студентів з 19 вузів Союзу РСР. Більшість гостей виступали з доповідями і повідомленнями, брали участь в обговоренні виступів наших студентів.

Цікавими були виступи студентів Е. Кульбарисової (Уфа) на факультеті РГФ і Н. Пічині (Рига), на філологічному факультеті.

З столиці далекої Киргизії приїхали з доповідями на нашу конференцію біологи, фізики, еконо-

місти й історики. Гостей з 8 міст Радянського Союзу приймав історичний факультет.

В перший день конференції з проблемами «Питання історії розвитку багатонаціонального Союзу Радянських Соціалістичних Республік» виступили шість доповідачів:

три одесити і три гості.

Кращими доповідями, зробленими на другий день, в історії були В. Андреєва (Ленінград), В. Варзацького (ІV курсу історичного факультету ОДУ), Г. Щербакової (Львів), О. Іоанесяна (Ленінград) і В. Глебова (V курс історичного факультету ОДУ).

На філологічному факультеті працювало дві підсекції: літературознавства і мовознавства. Ба-

гато нових проблем торкнулись в своїх роботах студенти-мовознавці Т. Дроздова, М. Харитонов, Л. Кумизова. Цікавими були доповіді студентів-літературознавців В. Скоробогатової, Т. Моргунової, Л. Дузь, Т. Майданиченко (Черкаси).

На юридичному кращими були визнані доповіді студента третього курсу Є. Харитонова і студента III курсу вечірнього відділення Н. Гризенько. Зацікавили слухачів виступи гостей Н. Федіної (Львів) і В. Авер'янова (Київ).

Осobливу увагу привернув виступ нашого гостя, студента Ленінградського університету Б. Горбатова «Науково-технічний прогрес і вимірювання продуктивнос-

ті підрахувати, скільки зроблено за цей один справді червоний комуністичний суботник! Так, комуністичний суботник був для студентів, викладачів, співробітників університету справжнім святом труда і весни!

На жаль, господарча частина виявилася не досить підготовленою для того, щоб забезпечити всіх знаряддям праці, були недоліки й у організації праці. Погано організували суботник у відділі постачання (тov. Л. Скрипка), з вини яких простоювали 60 студентів.

Студенти на суботнику.

Фото С. Єфімова.

ПРОТЕСТ ПРОТИ АГРЕСІЇ

14 квітня у Великому актовому залі університету відбувся мітинг солідарності з народом В'єтнаму.

З трибуни в переповнений зал по-лумянином потоком лізли слова, сповнені гніву й болі. Студенти й викладачі виразили гарячий протест проти агресивних дій американської воєнізмі в У'єтнамі. Ширими, пристрастними словами заініціював свою невелику доповідь С. Г. Аппатов, доцент кафедри нової і новітньої історії, який ви-

ступив від складу професорів й викладачів.

З великою подякою радянському народові та Комуністичній партії Радянського Союзу за підтримку справедливої боротьби народу В'єтнаму виступив представник В'єтнамського землячества, студент III курсу фізфаку НГУЕН СУАН ТХАНГ. «Велике вам спасибо, дорогі друзі, за братерську допомогу!» — сказав він.

«Ми з тобою, друже В'єтнам!

Ми завжди простягнемо тобі руку допомоги!» — говорили студенти В. Павлич (істфак) та Л. Малюшко (юрфак). Заступник секретаря комітету комсомолу університету В. Глебов підтримав лозунг «Припинити агресію у В'єтнамі!»

Декан механіко-математичного факультету професор М. І. Гавrilov зачитав резолюцію, в якій прозвучала гаряче схвалення політики КПРС та радянського уряду, спрямованої на подання всеобщої і безкорисної допомоги народові Демократичного В'єтнаму.

О. КОЛЬЦОВА.

ті праці у виробництві.

Дуже цікаві доповіді були представлені від кафедри політекономії. Це доповіді: Р. Ахматової, Ю. Чистякової, В. Слободянюк. Інтерес викликали також доповіді студентів фізичного факультету А. Сергієнко, Д. Василевського, мехмату — В. Альянакі, Н. Котової, хімічного — Альшиної і Філіппова і доповідь Нгуен Ван Тхе.

Геолого-географічний факультет представив ряд робіт з проблем вивчення узбережжя Чорного моря. Деякі з них мають велике практичне значення. Це доповіді Нестеренко, Медведецького, Черкеза.

Конференція тривала три дні, проходила в напруженій робочій обстановці й показала, що за останній час питома вага наукової роботи студентів нашого університету значно збільшилась.

ДНІ НАУКИ

КРАСНІ ОКНА

За доброю традицією в підшефному Красноокнянському районі відбулась зустріч групи викладачів університету з вчителями і робітниками культури району — День науки.

На пленарному засіданні зі змістовою лекцією з основних проблем сучасного міжнародного становища виступив доцент Д. І. Богуненко. Вчителі історії і суспільно-гуманітарних наук прослухали також лекцію кандидата історичних наук А. Л. Молчанової: «50-річчя утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік — велике свято нашого багатонаціонального народу».

Доцент Г. А. Устенко познайомила слухачів секції російської і української мови з творчістю ряду сучасних американських письменників.

Перед біологами і хіміками виступили з науковими доповідями доцент Ф. В. Макордей, кандидат хімічних наук С. П. Єгорова і кандидат біологічних наук Г. І. Белова.

На секції вчителів математики виступив викладач кафедри геометрії П. І. Ковалев, а фізики зустрілись зі старшим викладачем В. Ф. Воронцовим.

Всі доповіді були прослухані з великою увагою і інтересом, вчителі гаряче подякували і побажали продовжувати чудову традицію.

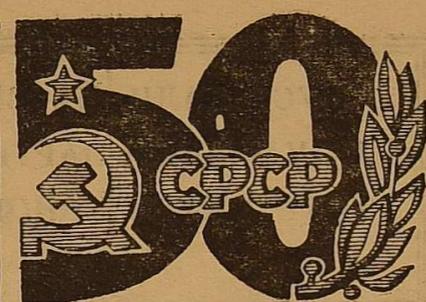
На жаль, на цій важливій для вчителів зустрічі не було жодного представника філологічного факультету, яких так чекали вчителі шкіл Красноокнянського району і на допомогу яких розраховували.

Г. БЕЛОВА.

В БІЛЯІВСЬКОМУ РАЙОНІ

З ініціативи кафедри історії СРСР відбувся День науки в Біляївському районі. Такі візіди стали вже традицією колективу. Послухати доповіді наших вчених зібрались представники радянської інтелігенції — директори шкіл, вчителі. Перед ними з доповідями виступили професор М. Ю. Раковський на тему «Постанова ЦК КПРС про підготовку до 50-річчя утворення СРСР — важливий теоретичний і практичний документ», доцент П. Г. Чухрій — «Вирішення національного питання в СРСР — величне завоювання соціалізму», доцент І. О. Середа — «Актуальні проблеми права», доцент Д. І. Богуненко — «Актуальні питання сучасного міжнародного становища».

На закінчення Дня науки доцент П. А. Некрасов розповів про Одеський університет, нові правила набору, закликав сільську молодь вступати на навчання до нашого університету.

ВИТОКИ ДРУЖБИ

...Автобус мчить через місто в пункт призначення. Біля школи нас вже чекають. Сцена готова до виступу, глядачі на місцях. Перші діти концерт, керівник агіт-культурні групи В. В. Шапоренко подав цікаву розповідь про наш університет, його традиції. Зокрема, було приділено увагу життю факультету, його студентам. Запропонував вступати до нас.

Директор школи М. М. Будченко повів мову про свою школу й учнів. Цікаве знайомство відбулося. Залишило ще закріпити його не менш цікавим концертом.

Завіса піднята — і вже дзвінкий голос конферансье Є. Крижановської оповіщає про початок концерту і перший виступ.

Який же концерт обходиться без іскрометної пісні? Тому під високими зводами клубу лунали пісні про весну, кохання, дружбу... Їх виконували Л. Шмігунська, А. Радъко, В. Раца, О. Поповиченко. Вже те, що цих співаків кликали на «біс», говорить про ставлення наших друзів до виступу. Студентка другого курсу Г. Осадчук прочитала вірш факультетського поета В. Полтавчука.

Але найкраще був прийнятий театр мініатюр.

ГОЛОВНІ ЗАПИТАННЯ

Вранці — громить мідь оркестру. У дворі збиралася студенти. Першими приходять першокурсники. Ще б пак! Перший у їхньому житті День філолога! Стоять по-святковому одягнені, горді.

Потім розпочався урочистий мітинг. Декан факультету професор Іван Михайлович Дузь розповідає про минуле, про сьогодення. Лиши один штрих з сучасного життя: за успішність філфак посідає друге місце в університеті (після істориків) — 95,2 процента. Наукові праці філологів Одеського університету широко представлені як на республіканських, так і на всесоюзних конкурсах.

Вранці на мітингу виступали проректор по учитовій роботі університету доцент Д. І. Поліщук, секретар партбюро факультету М. В. Павлюк, комсомор факультету Любі Дрепіна.

...Коли з Тетяною Андріївною Овчаренко домовлялися про зустріч, то обіцяли, що триматимуть її недовго.

— Лише головні запитання,

Свято філологічного

День факультету

Не менш розмішили наших глядачів наші гумористи М. Щука та В. Анасевич. Артистичне виконання туморески «Нервовий граммофон» одеського поета В. Івановича не залишило байдужим жодного.

Звучить патріотична пісня «Родина». Виконує її О. Поповиченко.

Природно, що наші підшефні засікалися життям студентським. Ale хіба розповіси за цей короткий час про всі бурхливи, заповнені подіями будні.. О. Валевський та В. Бехтер показали лише один фрагмент із студентського життя — складання іспитів...

Автобус стрімко мчить, котаючи гладку асфальтову-стрілку. Бути під впливом того, що недавно відбулося, задумали.. поставити концерт прямо в автобусі. Баян в руках О. Поповиченко. Зувати веселі пісні, жарти. Розгладжуються в посмішках обличчя пасажирів.

Ось вже і Одеса. Зупинка. Пасажири дякують студентам за те, що вони принесли з собою весну...

Потрібно відзначити, що ми подарували школярам бібліотеку, школярі студентам — радість. Обіцяли вступати до ОДУ.

В. БОРЕЦЬКИЙ,

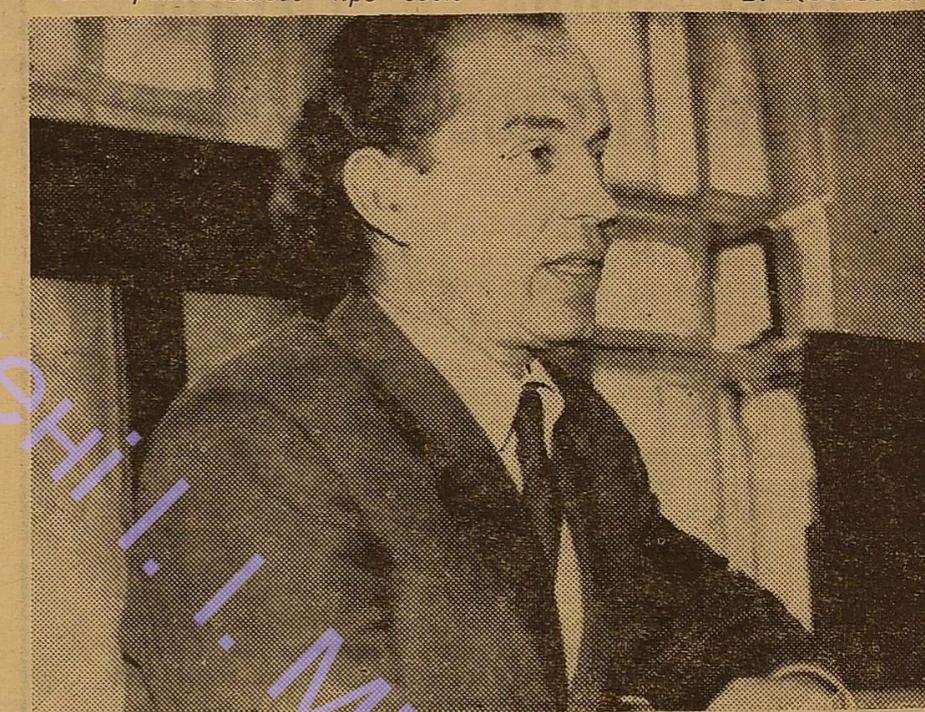
ПОДОРОЖ В СТУДЕНСТВО

Випускники нашого філфаку... професію, читають власні твори. І, насамперед, згадують. Згадують кожен про своє: про факультетських друзів, які не повернулися з фронтів Великої Вітчизняної війни, про перший дзвінок, про «завал» на спецкурсі з польської мови... Кожен про своє.. Кожен з них в цей час був студентом: от інтенсивним, непосидучим, тріщечки самовпевненим Борисом, турботливою старостою, весельчакою Тосею, задумливим, не по роках серйозним Валентином...

Завершувалося свято Дня філолога чудовим концертом, на який було запрошено гостей з інших факультетів університету та з інших вузів міста. Довго ще не вищали оплески, коли сцену полишив факультетський театр мініатюр. Для цього колективу День філолога виявився подвійним святом. Рівно три роки тому, саме в цей день відбувся дебют на університетській сцені. За цей час театр мініатюр став одним з улюбленіх студентських колективів в університеті. І рідко хто у нас зараз не знає Ігоря Шевченка, Валерія Козака, Олександра Заболотного, Володимира Бехтера — хлопців, які складають основу цієї «веселої компанії», як любовно звату свій театр самі студенти.

Пришли вони і сьогодні, в цей святковий день, на факультет. Один одного змінюю за кафедрою перші випускники факультету: доктор історичних наук, професор Львівського державного університету О. М. Крикуненко, одна з кращих вчителок Центрального району міста Одеси М. М. Старець, випускники пізніших часів, редактор обласної молодіжної газети «Комсомольська іскра» Б. Дерев'янко, радіожурналісти, поети В. Мороз, В. Домрін. Вони розповідають про свою

В. КОЗЮРА.

Виступає поет В. Домрін.

Фото А. Бабакова.

ШЛЯХАМИ ЛЕНІНІАНИ

ПРО КОЛЕКЦІЮ ПРИЖИТЕВІХ ВИДАНЬ ТВОРІВ В. І. ЛЕНІНА В НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Наукова бібліотека нашого університету пишається колекцією Ленініані, яку вона старанно збирає та зберігає, починаючи з кінця XIX століття. Винятковий науковий інтерес являють собою перші публікації книг і статей, а також прижиттєві видання творів В. І. Леніна. Вони розкривають творчу лабораторію близького мислителя нашої епохи, є пам'ятниками історії революційного руху Росії та історії суспільно-політичної і філософської думки кінця XIX — початку XX століття.

На ленінських книгах виховано покоління, яке звершило Велику Жовтневу соціалістичну революцію, і тому кожний друкованій рядок про ту епоху, в яку жив В. І. Ленін, має величезну історичну, пізнавальну і пропагандистську цінність.

Особливу цінність мають твори В. І. Леніна, видані до революції 1905 року. Велика частина

робіт Володимира Ілліча видається нелегально. Навіть легальні видання були малотиражними і в міру зростання інтересу до них заборонялись і знищувались цензурою.

За свою багатолітню історію бібліотека регулярно збирала комплекти періодичних видань.

На сторінках науково-літературного і політичного журналу «Нове слово» в № 1 за 1897 рік була надрукована найбільш рання стаття з тих, що є нашій бібліотеці «По поводу однієї газетної заметки». (Про статю Г. Н. Левитського «О цекоторих вопросах, касающихся народной жизни» в № 239 «Русских ведомостей» від 30 серпня). Революційні марксисти використовували журнал для боротьби проти народництва, для пропаганди своїх поглядів. Журнал користувався великою популярністю. В грудні 1897 року журнал був закритий, «за скідливу діяльність».

Бібліотека пишається колекцією №№ 13, 16 і 21, в яких вміщені

статті В. І. Леніна: «Неудавшаяся провокація» (№ 13), «Чашки весов колеблються» (№ 16), «Социалізм и анархізм» (№ 21). На тринадцятий номер газети «Новая жизнь» із статею «Неудавшаяся провокація» був накладений арешт 15 жовтня 1905 року. Заарештовані екземпляри газети були зніщені й почалося карне переслідування видавців газети. Головне управління у справах друку по-доміюло прокурору Петербурзької судової палати, що в статті висловлюється співчуття «постанові Ради робітничих депутатів, що містить в собі заклик до об'єднання боротьби проти уряду» і що «партія, якій належить газета, прагне не тільки до одного демократичного перевороту, а бореться за соціалізм». («Борьба царської цензури с произведениями В. И. Ленина».— «Вопросы архивоведения», 1965, № 11, стр. 44).

В березні 1899 року, у видавництві М. І. Водовозової, в Санкт-Петербурзі виходить книга В. І. Леніна «Розвиток капіталізму в Росії. Процес образування внутрішнього ринку для крупної промисленності» тиражем 2400 екземплярів. У Росії книга продавалася в магазині демоократичної видавництві О. П. Попової. Бібліотека має один екземпляр першого видання і два екземпляри другого, доповненого видання цієї книги 1908 року. Для цього видання В. І. Ленін заново переглянув текст, усунув друкарські помилки, написав нову передмову і зробив численні доповнення. Екземпляр другого видання був придбаний бібліотекою до революції.

ШКІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК

ПИТАННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ ТА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ФІЛОЛОГІВ.

В бесіді з студентами-практикантами директор школи № 35 А. А. Вікто́р так визначив основну педагогічну проблему: формування пізнавальних інтересів школярів.

Багато школярів вчиться без повної віддачі, емоційного і інтелектуального напруження 70 процентів учнів закінчують школу з «трійками». Для практичного вирішення свого головного завдання педагогічний колектив с. ш. № 35 вибрав цікаву форму — Мала шкільна Академія наук.

Визначаючи роль студентів у цій роботі, ми виршили дещо розширити завдання: формувати не тільки пізнавальні інтереси, але намагатись засобами літератури цілеспрямовано впливати на моральне, ідеологічне забезпечення учбової діяльності школярів.

Такий підхід до проблеми поставив нас перед необхідністю вирішувати ряд складних питань: у програмному матеріалі треба було виділити проблему, яка нас цікавить, сформулювати виховне завдання до кожного року, що його проводить студент.

Нам пощастило зі змістом матеріалу:

Розкрити восьмикласникам те, що співвідношення між інтелектуальною діяльністю і мораллю особистості не є простим і рівнозначним, ми змогли на образі Печорина. Герой М. Ю. Лермонтова дав нам можливість показати, що не всякий самоаналіз сприяє моральному розвитку особистості. Саморозкриття Печорина зрідні самовідправлення. А це, як уяснили собі учні, не сприяє його моральному зростанню.

Урок у 9-х класах, на якому вивчаються листи і щоденники Л. Толстого, несе в собі виключно велику можливість виховної роботи. Уже саме попередження про те, що зараз учнім доведеться почути думки самого Л. Толстого про цілі і мотиви його розумової діяльності, викликає жвавий интерес учнів. Побудований на документальному матеріалі, урок не тільки задовольняє власний сучасним школярам потяг до точності і максимальної інформації, але й допомагає виявити первинні спонукальні сили людини в розумовій діяльності, коли вони можуть виникати і носити цілеспрямований характер. Взаємозв'язок між класовою взаємовідомістю і спонуканнями до розумової діяльності прослідковувався при аналізі образу комісара Кошкіна за п'єсою Треньова «Любов Ярова», яку в цей час вивчали десятикласники.

Від уроку до уроку студенти переконувались у тому, що проблеме навчання відповідає психо-

чесного школяра, формує понятійне і художнє мислення, сприяє становленню моральних основ навчання. Студенти намагались зробити проблемними не тільки уроки, але і позакласні заходи з літературою. Так С. Беринська, Т. Костова, Л. Штокалова підготували з п'ятикласниками читацьку конференцію за твором В. Катаєва «Білі парус одинокий». Конференції передувала розробка маршрутів, а потім екскурсія п'ятикласників по місцях Гаврика і Петі. Учні фотографували, змальовували, усно описували пам'ятні місця, дізнавались про те, що тепер знаходиться на цих місцях. Користуючись текстом твору, учні при допомозі уяви ніби «конструювали» один день із життям Петра Бачея і Гаврика і співставляли з днем із життя сучасного школяра. Такі методичні прийоми допомагають учням бачити відмінності історичні і соціальні в русі, в розвитку. Адже дітям мало того, що вони зрозуміють, що саме дала радянським людям Жовтнева революцію. Ім треба вирости активними захисниками цих завоювань. Виступи учнів на конференції показали, що таке «опосередковане» розкриття суспільної ситуації їх повсякденної шкільної діяльності багато в чому змінило їх погляди на навчання. Сумілнене навчання сприймалося школярами як конкретне виявлення патріотизму, обов'язку перед суспільством, школою, батьками.

Студентка В. Іванова провела з п'ятикласниками засідання Малої Академії, на якому аналізувалися неопубліковані матеріали В. Ф. Лазурського. Лазурський був якийсь час вихователем дітей Л. М. Толстого. При обговоренні матеріалів студентці вдалося створити проблему ситуацію. У школярів виникло питання, чому син Л. Толстого, Андрій, не зумів приєднатись до морального досвіду свого геніального батька?

Щоб закріпити в учнів емоційне моральне ставлення до суспільної діяльності їх рідних і близьких, учням було запропоновано написати твір-мініатюру на тему: «Людина, яку я люблю і поважаю». Як показав аналіз цих робіт, практиканти вдалося зосередити увагу учнів на суспільному смислі діяльності батьків, старших братів, сестер, що сприяло духовному зближенню членів сім'ї. Наявність сперечань ще не визначає рівня дискусійності. Тому, організовуючи диспут, ми завжди намагалися запропонувати дітям глибоко змістовний, значущий для них матеріал.

Закінчення на 4-й стор.

Ленін пише статтю «Аграрний вопрос и критика Маркса». Перші легальні видання роботи В. І. Леніна у вигляді окремої брошурі вийшли в Одесі, у видавництві «Буревестник», тиражем 5 000 екземплярів. У 1906 році В. І. Ленін пише і видав в Санкт-Петербурзі роботу «Победа кадетов и задачи рабочей партии» й «Пересмотр аграрной программы рабочей партии». На брошурі «Победа кадетов и задачи рабочей партии» був накладений арешт 2 грудня 1906 року за заклик до збройного повстання і диктатури пролетаріату. Брошура «Пересмотр аграрной программы рабочей партии» була конфіскована в Одесі 2 квітня 1908 року.

В колекції представлена 17 назив одеських видань творів В. І. Леніна в 24 екземплярах.

В травні 1906 року В. І. Ленін пише «Доклад об об'єднінні на съезд РСДРП. Письмо к петербургским рабочим». В цьому ж році брошура виходить у видавництві «Дело» в Санкт-Петербурзі.

За спогадами В. Бонч-Бруевиша «ввечері того ж дня, коли вийшла брошура, весь Невський наповнився пронизливими криками хлопчиків: «Доповідь Леніна царю». Само собою зрозуміло, що

екстраагантна, сенсаційна заява не могла не привернути уваги геть всіх і брошурою розходилась наразів» (В. Д. Бонч-Бруевиша. Избранные сочинения. Т. 2, 1895—1914, М., 1961, стр. 390). На видання був накладений арешт 28 червня 1906 року, частина заарештованих екземплярів була знищена 30 січня 1913 року.

Щоб не піддати конфіскації другий том зібрання творів «За 12 лет», він був розділений на дві частини, в першу частину другого тому ввійшли всі легальні статті. Том вийшов в січні 1908 року під назвою «В. Ильин. Аграрный вопрос, ч. I.». В цю книгу ввійшли в основному роботи В. И. Леніна із збірки «Экономические этюды и статьи» 1898 року. Книга надійшла до бібліотеки в 1908 році.

Нам вдалося познайомити з не-багатими роботами, що є в колекції прижиттєвих видань творів В. И. Леніна Наукової бібліотеки Одеського державного університету, яка складається з 158 назив, 173 видань і 204 екземплярів праць Володимира Ілліча.

Історія видання і розповсюдження творів В. И. Леніна — це частка історії нашої партії, нашої великій Батьківщини.

О. НОТКІНА,

В. ФЕЛЬДМАН.

РЕЙД

НОВИЙ „ФАКУЛЬТЕТ“?

Час відкривати в університеті новий факультет — факультет для тих, хто запізнюються. Відвести для цього факультету спеціальну аудиторію, встановити там, ну, скажімо, столи для доміно, шахів, більярду... І, будь ласка, запізнився — пройди на «факультет». Още було здорово! Тепло, світла багато і ніяк там заступники деканів та рейдові бригади до тебе не лізуть. І не треба ходити по вулицях цілу пару, промерзати (весна в Одесі цього року кризис), не треба шукати темного кутка десь у головному корпусі. Та й буфет окремий не важко б відкрити при «факультеті», а то університетський і в 10 годин не відчиняється.

Ні, ні, не дивуйтесь, шановні декані, заступники деканів. Це не першоквітневий жарт. Це життєва проблема, постановлена часом. І треба вирішити. А вирішувати є кому. 86 студентів мехмату готові взятись за вирішення цієї проблеми! Хто вони, ця «чудова» восьмидесятишістірка? Студенти, що запізнилися і потрапили до списку рейдової бригади. Іх охоче підтримують «однодумці». 25 представників хімічного факультету, 20 — біологічного, 17 — фізичного, 14 — романо-германської філології. А всього під проханням щодо відкриття нового «факультету» можуть поставити підписи 200 студентів, які запізнюються. Це тільки на денному відділенні. А якщо додати 100 підписів візинні: «Сесія близько!»

Рейдові перевірки показали, що на деяких факультетах дуже серйозна увага приділяється трудовій дисципліні. Так, на філологічному факультеті під час рейду студентів, які запізнилися, не виявилось. Мало було й відсутніх на лекціях з неповажної причини. Тут з

боку деканату ведеться суворий облік відвідування.

В день рейду до початку заняття був закритий деканат філологічного факультета романо-германської філології, на хімічному та механіко-математичному факультетах не було ні деканатів, ні їх заступників.

Календарний план і регламент роботи ректорату, парткому, деканатів та інших громадських організацій на факультетах не обнародуваний (філологічний, геолого-географічний, механіко-математичний), відсутні графіки роботи викладачів і співробітників (фізичний, механіко-математичний, геолого-географічний, факультет романо-германської філології), довільно, без відома учебової частини міняються розклади (на біологічному факультеті заняття проповідь старший лаборант А. Білан замість доцента І. Ярової і О. Санникової), запізнилися на роботу: доцент С. Аллатов (історичний факультет), старші лаборанти Л. Калмазан і В. Малаховська (біологічний факультет), лаборант Ж. Гіріна і Г. Кушніренко (факультет РГФ), В. Кравцова і Н. Маркова (ротапринт).

Майже не було тих, хто запізнився, на історичному факультеті.

Говорять, що мова цифр суха, скуча, формальна. Що говорять цифри людин? — скаже аматор більш емоційного стилю викладення. Однак, результати рейдів по збереженню робочого часу, що були проведені на всіх 9-ти факультетах університету, змушують думати інакше. Цифри таки говорять, і ох, як багато говорять. Можливо, вони підкажуть деяким керівникам і студентам факультетів, що робити далі?

З того, про що говорять цифри, можна зробити деякі висновки. Так давайте ж їх робити. Поки не пізно.

Рейдова бригада народного контролю, профкому, «Комсомольського прожектора».

НЕ ПОДОВЖУВАТИ ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ

Головна й факультетські групи народного контролю перевірили, чи правильно надавались студентам академічні відпустки, залишили їх на повторне навчання, відчисляли і поновлювали невістягаючими студентів в 1970/1971 навчальному році. Перевірка показала, що ректорат і деканат факультетів у цих питаннях керуються наказами та інструкціями союзного та республіканського міністерств вищої та середньої спеціальної освіти. Проте перевіркою виявлено і ряд порушень.

Серйозним недоліком є те, що значна частина студентів не вкладається у відведені державою терміни для закінчення вузу. Так, у 1971 р. закінчили університет (день, вечірнє, заочне навчання) 1955 осіб. З них 342 осіб або 17,5 процента мали подовжений термін навчання, у тому числі на один рік — 280 осіб, на два роки — 44, на три роки — 8. Найгірші справи на фізичному факультеті, де з 134 осіб, що закінчили факультет, 40 осіб мали подовжений термін, у тому числі 14 осіб мали подовжений термін на три, чотири і п'ять років.

З 11077 студентів, що навчаються в університеті в 1971/1972 навчальному році, 797 мають продовжений термін навчання.

ЗЛОЖИВАННЯ ВИКРИТО

Головна група народного контролю університету одержала відомості, що слухачка підготовчого відділення Н. М. Лебеденко при вступі представила не справжні документи: направлення колгоспу ім. Мічуріна Новомиргородського району Кіровоградської області з зобов'язанням сплачувати стипенію за рахунок колгоспу, витяг з трудової книжки колгоспника, в якому значилося, що Н. Лебеденко з 1969 р. працювала дояркою, виробничу характеристику, в якій написано, що Н. Лебеденко була кращою дояркою колгоспу, активною громадською працівницею. У

заяві вона писала, що батько працює скотарем.

Перевіркою встановлено, що Н. Лебеденко в 1970 р. закінчила медичне училище, дояркою в колгоспі не працювала. Батько її — М. Г. Лебеденко, будучи заступником голови колгоспу, сфабрикував документи для своєї дочки.

Як повідомив Кіровоградський обласний комітет народного контролю, М. Г. Лебеденко за зложивання службовим становищем з посади заступника голови колгоспу звільнений.

Н. М. Лебеденко з підготовчого відділення відчислена.

Ф. СМАГЛЕНКО,
В. ЦВЕТКОВ.

К ОТЦУ

Я останавливаю такси.
— Подвезите, пожалуйста, мне срочно в горком комсомола надо, — говорю водителю.
— Садитесь, нам по пути, — отвечает пассажир. У него в руках цветы. По выражению чувствую, что попутчик — иностранец. Разговорились.

— А вы куда едете? — спрашиваю.
— К отцу. Я только вчера из ОАР приехал. Не успел навестить.

Он задумался. Я решил, что мой попутчик о чем-то своем думает, и я мешаю ему сосредоточиться. Я умолк.

Такси остановилось. Мы вышли. Мой попутчик из ОАР направился к памятнику Владимиру Ильичу Ленину, положил цветы. «А он правду мне сказал», — подумал я. Он шел к отцу, к Ленину.

В. СИНЕЛЬНИКОВ,
студент III курса
вечернего отделения.

МОРЕ КЛИЧЕ

Далекі і манливі висять у небі зорі,
І чарами над морем клубочиться туман.
І хвилі ляжуть берег, стою я біля моря,
У далечіні дивлюся, а в серці океан.
Хвилюються без краю запінені простори,
І очі у безмежжя впиваються стрілки.
Про що, цікаво, хвилі, із небом синім
спорять?

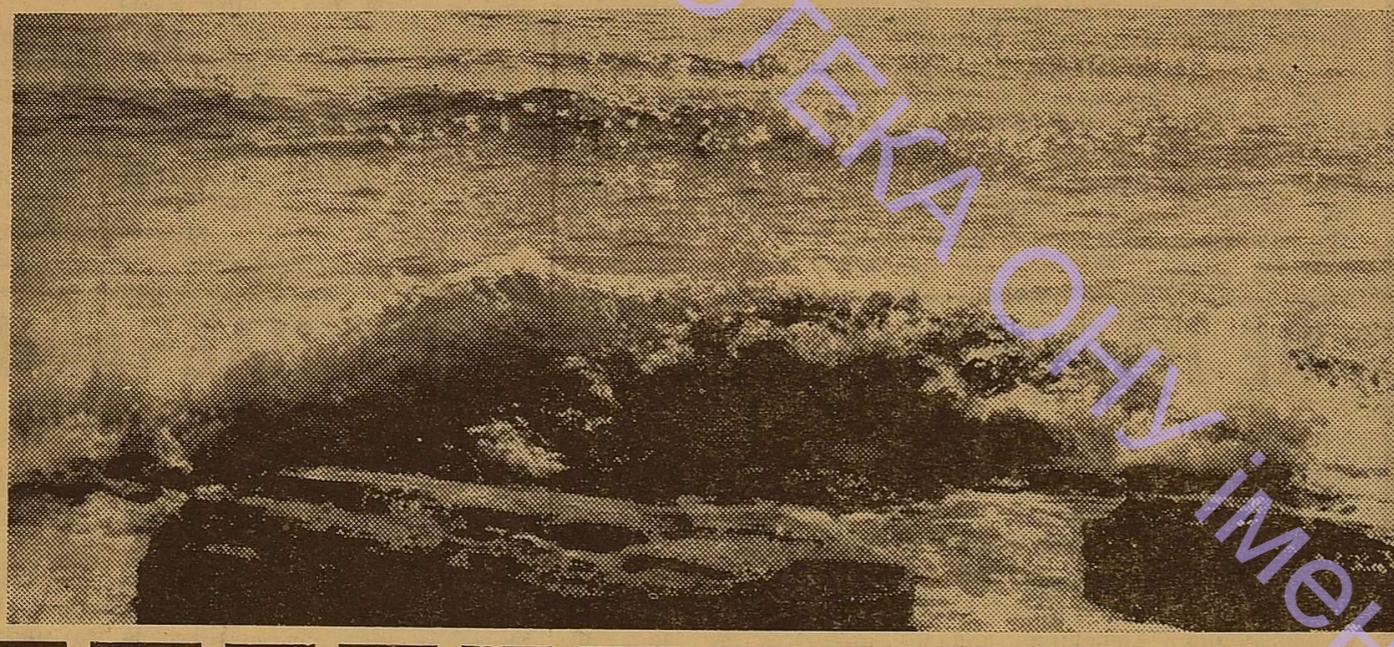
Здрастуй, сонце!

Фото С. Єфімова.

Як хочеться дістати із дна оті зірки!
А неспокійні хвилі сильніше налітають,
Сміється море сяйвом незвіданіх глибин.
А вітер каравелі вітрила надимав
І кличе у казкову манливу далечіні...

В. БОРЕЦЬКИЙ,
студент першого курсу
філологічного факультету.

Фото А. Бабакова.

КОНКУРС СТІННІВОК

Комітет ЛКСМУ університету оголошує огляд-конкурс фахультетських стінних газет, присвячений 50-річчю утворення СРСР. Комсомольським бу-

ро факультетів необхідно представити до 5-го травня в комітет комсомолу 2 номери стіннівки.

Редколегії стіннівок — пере-

можці конкурсу будуть нагороджені призами комітету комсомолу університету і Почесними грамотами.

КОМИТЕТ КОМСОМОЛУ ОДУ

ШКІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК

(Закінчення. Поч. на 3-й стор.)

Враховуючи, що комсомольці школи в ювілейний ленінський рік побували в Ульянівську і познайомилися там із шкільними документами Олександра і Володимира Ульянових, ми вирішили по-клести в основу ці знання учнів при організації диспути «Ідейність — слово велике». Гімназист Олександр Ульянов писав у шкільному творі про необхідність керуватись у житті суспільною корисністю. Співставлення шкільного твору з захисною промовою Олександра Ілліча на суді показало спадкоємний зв'язок між ними. У своїй розумовій діяльності юнак керувався глибоко ідейними, моральними мотивами, котрі відстоювали цію свою життя.

Психологічна природа самовладання Володі Ульянова на випускних екзаменах може бути зрозумілою учням тільки при аналізі внутрішніх спонукань Володі. Посилаючись на матеріали Ленінського меморіалу, учні висували такі міркування: Володя Ульянов міг керуватись пізнавальними інтересами, бажанням порадувати убиту горем сім'ю, привязаністю до класного наставника. Але після тривалих суперечок всі прийшли до висновку, що під кінець

навчання у гімназії Володимир Ульянов вирішив стати професіональним революціонером. Засвоєння великих культурних цінностей вважалось йому обов'язком, умовою служжня народов, революції. Він намагався інтелектуально відповісти обраному шляху. Таким чином, прагнення по-пасті саме на юридичний факультет університету свідчить не стільки про професіональну і соціальну, скільки про ідеологічну, моральну орієнтацію молодого Леніна.

У ході диспути студенти Шабаров Ю., Юдіна Л., Соболевський Н. представили на розгляд приєднання ряд психолого-педагогічних характеристик школярів. Студенти мали у своєму розпорядженні доказовий матеріал, бо протягом місяця вивчали окремих учнів: знайомилися з їх учбовою документацією, творчими працями, проводили бесіди з ними під час уроків і позакласних заходів.

Студенти висунули свої міркування з приводу суттєвих відхилень у поведінці окремих школярів від загальноприйнятих норм. У нас вийшла серйозна, відверта розмова з учнями по великому рахунку. Завдяки такій цілеспрямованій роботі повсякденний досвід учнів,

насичений великою кількістю вражень, переживань, вступає у складну взаємодію з досвідом багатьох поколінь людей, що сприяє ставленню моральних основ особливості. В обставинах загальношкільного диспути виникають і гаснуть сотні реплік, висловлювані, оцінок. Важко з науковою достовірністю визначити, що йде від загального емоційного підйому, настроєності, а що виношено роками, йде від переконань. Це покаже майбутнє. Для нас же було важливо те, що студенти приєдналися до складного духовного світу сучасного школяра, в якого іноді об'єднуються, здавалось би, неподінні якості: аксельрація і інфальтизм, учнівський апломб, зазнайство і пристрасне прагнення добра і знань.

Ми вважаємо, що методичні пошуки вирішення в шкільній практиці великих світоглядних проблем сприяє «масштабності» педагогічного мислення практиканта, навчає його організовувати велику групу школярів, допомагає формуванню педагогічної майстерності, стилю.

Т. В. ЧЕРЕДНІЧЕНКО,
кандидат педагогічних наук,
ст. викладач кафедри теорії
і методики літератури.

ВСЕ ЗАЛИШИЛОСЬ ЛЮДЯМ

Ще недавно ми всі раділи: ветеран театральної гвардії країни Народний артист Радянського Союзу В. С. Василько був нагороджений орденом Жовтневої Революції... а нещодавно театральна громадськість Одеси та й області, представники ряду театральних колективів інших міст проводжали його в останню путь...

В мистецько-літературну історію нашого народу В. С. Василько ввійшов як режисер, педагог, актор, теоретик та історик театру, як письменник-драматург. Життя і творчість Василя Василько — то яскрава, напрочуд оригінальна книга з історії українського театру. Адже він ступив на кін ще в дожовтневі роки, а потім піввіку проходила його театральна діяльність в нашу радянську добу. Як митець, він завжди був в перших рядах тих, хто високо тримав прапор партійності мистецтва.

В свій час В. С. Василько пройшов велику школу народного реалістичного мистецтва в колі славетних корифеїв театру — Миколи Садовського, Марії Заньковецької, Панаса Саксаганського, а далі у заспівувача нового радянського театру — Леся Курбаса.

Хоча не дуже тяжів до власне акторського мистецтва, та все ж в його сценічній палітрі є ряд цікавих образів — Шельменко, Шпак, Городничий, Дудка, Бублик, Голохвостов, Усай, Глоба та інші. За свою багаторічну роботу як режисер-постановник В. С. Василько поставив понад сто спектаклів. У подарованому спискові прем'єр значиться сто три. Серед величого режисерського доробку назовемо лише окремі: «За двома зайцями», «Ревізор», «Одруження», «Хазійка гостиці», «Любов Ярова», «Васа Железнова», «Віндзорські ку-моньки», «Платон Кречет», «Богдан Хмельницький», «Диктатор».

За видатні заслуги в розвитку українського театрального мистецтва В. С. Василькові вже в 1930 році було присвоєно звання Заслуженого артиста УРСР, в 1939 році — Народного артиста УРСР.

В 1926 році В. Василько приїздить до Одеси. Він стає художнім керівником в щойно створеному першому українському професійному театрі, як тоді називали — держдрами. Першою його режисерською роботою в нашемі місті був спектакль «За двома зайцями». Пізніше В. Василько ставить «Кінець Криворільська» Б. Ромашова, «Любов Ярову» К. Трінсьова, «Республіку на колесах» Я. Мамонтова, «Бунт» Фурманова, «97» М. Куліша і ін. Вже на той час він здобув славу як талановитий постановник п'єс радянських драматургів. І коли в Харкові, тоді столиці України, був організований Червонозаводський робітничий театр, в 1928 році його художнім керівником стає В. Василько.

Вдруге приїздить В. Василько до Одеси в 1939 році і знову очолює український театр, який тоді називався театром ім. «Революції». Першою його виставою була «Поетова доля», присвячена 125-річчю з дня народження Тараса Шевченка. А далі народна геройчна драма «Богдан Хмельницький», «В стенах України», «Наклеп» та ін.

Прибув у визволений Львів новий український театр. В. С. Василька відряджено туди його художнім керівником. Велика Вітчизняна війна. Василько серед тих, хто готує театральні бригади для фронту.

Втретє приїздить В. Василько до Одеси, приїздить на-зведди, восени 1948 року. Третя зустріч вже добре знаного і знайомого худрука з творчим колективом відбулася в не-втомній і такій цікавій роботі як вистава «Земля» (інсценізація В. Василька за одноіменною повістю Ольги Кобилянської).

Останнім часом він написав п'єсу «Чашка чорної кави», що присвячена життю і творчим пошукам Леся Курбаса. До речі, цей твір записаний на магнітофонну стрічку у виконанні одеських і київських акторів (Леся Курбаса зіграв, точніше прочитав сам автор).

Митець був у дружбі з нашим університетом. Ним було прочитано ряд лекцій з спецкурсу з історії українського театру. Одна з них записана на магнітофонну стрічку. Слухачі студенти цими лекціями були безмежно захоплені, вони дізналися багато такого, що не швидко знайдеш в театрознавчій літературі. Групі студентів довелося побувати на квартирі В. С. Василька, побачити його в роботі.

Не раз вчені нашого університету відвідували своїми реченьками на спектаклі режисера, друкуючи їх в обласній і столичній пресі. А. В. Недзвідський написав книжку «Василь Василько», яка була видана у серії «Митці України» до де-кади української літератури і мистецтва в Москві.

Митець був в університеті на диспุтах, на окремих заходах культурного порядку. Він знаходився в дружніх стосунках з професором А. В. Недзвідським, доцентами Б. Я. Барською, Б. О. Шайкевичем.

За традицією група студентів-філологів, що вийїздила на фольклорну практику, після лекції викладача організовувала своїми силами концерт для трудачів міста чи села. На цей раз мали вийздити у франківські краї. На одну із репетицій запросили В. С. Василька і його дружину актрису Ю. М. Розумовську. При всій своїй занаваженості рівно в призначенні годину вони прийшли на філологічний факультет.

Днями на своєму засіданні кафедра історії української літератури прийняла рішення: підняти клопотання перед керівниками організаціями міста й області про увіковічення імені В. С. Василька: встановити меморіальну дошку на будинку, де він проживав, і на фронтоні театру ім. Жовтневої революції, назвати його ім'ям вулицю чи провулок та майбутній театральний музей Одеси.

Все, що він зробив, залишилось людям.

В. С. Василько серед виконавців вистави «У неділю рано зілля копала...»